

FAQ – odpowiedzi na pytania zebrane podczas webinaru i konsultacji rynkowych.

1. Czy instytuty badawcze mogą zgłaszać swoje wyzwania badawcze?

Zgodnie z Regulaminem zgłaszania wyzwań badawczych, instytuty badawcze nie są uprawnione do zgłaszania wyzwań, z wyjątkiem sytuacji, gdy są jednostkami organizacyjnymi Polskiej Akademii Nauk (PAN).

W Regulaminie wskazano, że wyzwania mogą zgłaszać instytucje publiczne w rozumieniu art. 9 ustawy o finansach publicznych, w tym m.in.:

- uczelnie publiczne,
- Polska Akademia Nauk oraz tworzone przez nią jednostki organizacyjne,
- agencje wykonawcze,
- inne państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych.

Jednocześnie wyraźnie wykluczono możliwość zgłaszania wyzwań przez:

- przedsiębiorstwa,
- instytuty badawcze,
- instytuty działające w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicza,
- banki,
- spółki prawa handlowego.

2. Czy jako instytucja publiczna zgłaszająca wyzwanie badawcze mamy prawo do udziału we własności intelektualnej powstałego rozwiązania, jeśli projekt zostanie wybrany do realizacji i będziemy zaangażowani w tworzenie jego założeń?

Udział instytucji publicznej w prawach własności intelektualnej jest możliwy, ale będzie określony indywidualnie w ramach zawieranych umów.

3. Czy programy realizowane w ramach tej inicjatywy są cykliczne i powtarzają się co roku, czy mają charakter jednorazowy?

Nie, nabór wyzwań badawczych nie jest działaniem cyklicznym i nie planuje się jego powtarzania w kolejnych latach. Zgłaszanie wyzwań odbywa się w ramach projektu niekonkurencyjnego pt.: Innowacyjne zamówienia publiczne finansowanego z programu FENG. Planowane jest wyłonienie 15 wyzwań badawczych, zgodnie z przedstawionym harmonogramem i podziałem na Krajowe Inteligentne Specjalizacje (KIS).

Na ten moment nie przewiduje się kolejnych naborów w przyszłości.

4. Czy uczelnia publiczna, która zgłosiła wyzwanie badawcze, może składać oferty na realizację innych wyzwań w ramach programu? Jak stosować ten zapis w praktyce na uczelni będącej jednostką badawczą?

Uczelnia publiczna może zostać Wykonawcą w wyzwaniach zgłoszonych przez inne podmioty (w tym przez inne uczelnie), o ile spełni wymagania stawiane wykonawcom w danym przedsięwzięciu. Zgodnie z Regulaminem, paragrafem 5 pkt. 4 każda instytucja publiczna może zgłosić jedno wyzwanie badawcze w ramach wybranej

Krajowej Inteligentnej Specjalizacji, zaś w przypadku uczelni publicznej dopuszczalna jest możliwość zgłoszenia wyzwania badawczego przez każdy z wydziałów uczelni w ramach danej KIS.

5. Czy w ramach współpracy w programie wymagane jest przeprowadzenie testów i wdrożenie opracowanego rozwiązania?

Testowanie opracowanego rozwiązania jest bardzo istotnym elementem przedsięwzięcia realizowanego w trybie zamówień przedkomercyjnych. Pozwala ono na dogłębną weryfikację funkcjonalności i skuteczności prototypu lub demonstratora technologii. Dlatego praktyka uwzględniania testów będzie kontynuowana również w ramach obecnych i przyszłych przedsięwzięć.

Zgodnie z Regulaminem zgłaszania wyzwań badawczych, rozwiązanie powinno posiadać potencjał wdrożeniowy – zarówno u instytucji publicznej zgłaszającej wyzwanie, jak i ewentualnie u jednego z konsorcjantów (w przypadku zgłoszenia przez konsorcjum).

Warto jednak zaznaczyć, że:

- zamówienie przedkomercyjne kończy się na etapie demonstracji technologii i potwierdzenia jej gotowości do wdrożenia,
- pełne wdrożenie rozwiązania nie jest częścią zamówienia przedkomercyjnego – jego realizacja leży już po stronie partnera publicznego lub innych zainteresowanych podmiotów,
- jest możliwe, że w wyniku przeprowadzonych analiz lub z uwagi na pulę dostępnych środków zasadne będzie zakończenie przedsięwzięcia na wcześniejszym etapie (np. budowy prototypu, bądź opracowania pełnej koncepcji i dokumentacji rozwiązania). To będzie jednak rozstrzygane indywidualnie w zakresie każdego wyzwania badawczego.

6. W jaki sposób finansowane są koszty związane z realizacją prac badawczych, testami oraz wdrożeniem rozwiązania?

Koszty związane z realizacją prac badawczo-rozwojowych, w tym testów oraz opracowania demonstratorów lub prototypów, są finansowane ze środków projektu niekonkurencyjnego pn Innowacyjne zamówienia publiczne realizowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu FENG, działanie 2.13.

Proces wygląda następująco:

- Po zgłoszeniu wyzwania badawczego, we współpracy z instytucją zgłaszającą, przygotowywana jest tzw. fiszka wyzwania, która zawiera m.in. wstępne oszacowanie budżetu.
- Budżet ten jest określany na podstawie:
 - analizy zespołu merytorycznego,
 - rozmów z rynkiem,
 - dostępnych danych od instytucji zgłaszającej.

Finalna kwota finansowania jest ustalana na dalszym etapie prac (po wybraniu wyzwania do realizacji przez Komitetu Monitorującego, na podstawie kolejnych analiz i przeprowadzonych konsultacji rynkowych z potencjalnymi wykonawcami).

W ramach tej kwoty pokrywane są m.in.:

- wynagrodzenia wykonawców,
- koszty przeprowadzenia testów,
- budowa demonstratora lub prototypu (jeśli projekt tego wymaga).

Instytucja publiczna zgłaszająca wyzwanie nie ponosi kosztów finansowych – całość finansowania pochodzi z budżetu projektu prowadzonego przez NCBR.

7. Jak wygląda mechanizm finansowy w programie? Czy instytucja publiczna „wykupuje” wypracowane rozwiązanie, a jeśli tak — na jakich zasadach się to odbywa?

Udział instytucji publicznej w projekcie nie wiąże się z przepływami finansowymi. Współpraca w ramach realizacji zamówienia przedkomercyjnego (PCP) jest bezpłatna – instytucja publiczna nie otrzymuje wynagrodzenia (za np. udział /współpracę w opracowaniu dokumentacji przedsięwzięcia). Wszelkie rozliczenia z wykonawcami prac B+R prowadzi Narodowe Centrum Badań i Rozwoju jako zamawiający. Zależnie od postanowień umowy zawieranej pomiędzy NCBR z Partnerem Publicznym efekty prac B+R przeprowadzonych w ramach przedsięwzięcia mogą zostać przekazane partnerowi bezpłatnie, może on otrzymać licencję niewyłączną lub może zostać wypracowane inne rozwiązanie adekwatne do danego wyzwania, nie jest natomiast przewidywana opcja kupienia rozwiązania przez Partnera (tak jak to ma miejsce w przypadku partnerstwa innowacyjnego, w ramach którego partner zobowiązuje się do odpłatnego zamówienia rozwiązania).

8. Czy dostępne są przykładowe umowy zawierane z wykonawcami lub z instytucją publiczną jako partnerem projektu?

W ramach realizowanego projektu niekonkurencyjnego jesteśmy w trakcie przygotowywania propozycji umowy z partnerem publicznym. Umowy z wykonawcami usług badawczych będą natomiast opracowane we współpracy z partnerami publicznymi, którzy zostaną wybrani do realizacji wyzwań badawczych. Oznacza to, że dokumenty te będą tworzone indywidualnie, z uwzględnieniem specyfiki danego projektu.

Jeśli są Państwo zainteresowani przykładami umów z wcześniejszych przedsięwzięć, zachęcamy do odwiedzenia strony internetowej Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. W zakładkach: „Nowe formuły badawcze”, „Zamówienia publiczne” (w szczególności pod hasłem PCP – zamówienia przedkomercyjne), znajdują się wzory dokumentów i umów wykorzystywanych w poprzednich projektach. Będziemy bazować na tych doświadczeniach przy opracowywaniu dokumentacji dla obecnego projektu.

9. Gdzie potencjalni wykonawcy mogą znaleźć informacje o zapotrzebowaniach i zamówieniach? Czy nabory będą miały charakter konkurencyjny?

Tak, nabory dla wykonawców będą miały charakter konkurencyjny.

Informacje o planowanych postępowaniach będą publikowane przede wszystkim:

- na stronie internetowej NCBR (główne źródło komunikacji),
- w ramach konsultacji rynkowych – warto w nich uczestniczyć, by trafić na listę mailingową wykonawców,
- w publikatorze unijnym dla postępowań o wartości unijnej,
- w mediach społecznościowych NCBR oraz ewentualnie w prasie branżowej.

Zachęcamy do śledzenia komunikatów i aktywnego udziału w konsultacjach – to najlepszy sposób, by być na bieżąco i otrzymywać bezpośrednie powiadomienia o nowych postępowaniach.

10. Jeśli do realizacji jednego wyzwania zostanie wybranych kilku wykonawców, z którymi zostaną zawarte umowy (i którzy otrzymają finansowanie), to co stanie się z rozwiązaniami, które ostatecznie nie zostaną wybrane? Jak wygląda kwestia własności intelektualnej w takim przypadku?

W ramach zamówienia przedkomercyjnego (PCP) NCBR zawiera umowy z kilkoma wykonawcami. Proces realizowany jest etapowo – po każdym etapie liczba wykonawców jest stopniowo ograniczana na podstawie oceny wyników prac badawczo-rozwojowych według ustalonych wcześniej kryteriów. Na końcu może zostać wybrane jedno lub kilka najlepszych rozwiązań – w zależności od dostępnego budżetu i ustaleń z partnerem publicznym. Te założenia definiowane są już na etapie opracowania dokumentacji przedsięwzięcia.

Odnosnie do własności intelektualnej należy zaznaczyć, że:

- pozostaje ona przy wykonawcach,
- NCBR jako zamawiający otrzymuje sublicencję na korzystanie z wyników prac,
- nawet wykonawcy, którzy odpadną na wcześniejszych etapach, są zobowiązani do udzielenia sublicencji,
- wykonawcy realizujący demonstrator są dodatkowo zobowiązani do podejmowania działań komercjalizacyjnych, aby rozwiązania nie trafiły „na półkę”, lecz były realnie wdrażane.

11. W formularzu zgłoszenia wyzwania badawczego znajduje się oświadczenie o zainteresowaniu wdrożeniem opracowanego rozwiązania w swojej jednostce lub jednostce partnerskiej. Jaką formę może przyjąć takie wdrożenie w praktyce?

Deklaracja zainteresowania wdrożeniem oznacza, że instytucja publiczna jest gotowa do wykorzystania opracowanego rozwiązania w swojej działalności, jeśli spełni ono zakładane parametry, oczekiwania itp. i zostanie pozytywnie ocenione.

Forma wdrożenia zależy od charakteru projektu i może obejmować np.:

- zastosowanie technologii w infrastrukturze instytucji (np. budynkach publicznych),
- wykorzystanie dokumentacji technicznej do modernizacji lub dalszych działań inwestycyjnych,
- przeprowadzenie odrębnego postępowania (np. przetargu) na zakup gotowego rozwiązania opracowanego w wyniku zrealizowanego przedsięwzięcia.

Wdrożenie efektów prac B+R nie jest częścią zamówienia przedkomercyjnego (PCP) – to osobny etap, który instytucja może zrealizować samodzielnie po zakończeniu przedsięwzięcia. Wykonawcy są zobowiązani do komercjalizacji rozwiązania, a NCBR może również korzystać z efektów tej komercjalizacji na określonych zasadach.

12. Czy testowanie i demonstracja rozwiązania muszą odbywać się u partnera publicznego zgłaszającego wyzwanie, czy mogą być przeprowadzone u innego podmiotu?

Realizacja prac badawczych ma na celu opracowanie rozwiązania odpowiadającego na problem instytucji publicznej, zidentyfikowany i zgłoszony przez nią. W związku z tym rozwiązanie powinno być testowane i zainstalowane u partnera publicznego (bądź u podległej mu jednostki).

13. Czy jedna instytucja może zgłosić więcej niż jedno wyzwanie badawcze w ramach programu?

Zgodnie z Regulaminem zgłaszania wyzwań badawczych każda instytucja publiczna może zgłosić **jedno** wyzwanie badawcze w ramach wybranej Krajowej Inteligentnej Specjalizacji (KIS). Wyjątek stanowią uczelnie publiczne – w ich przypadku Centrum dopuszcza możliwość zgłoszenia odrębnych wyzwań badawczych przez każdy z wydziałów uczelni, również w ramach tej samej specjalizacji KIS.

14. W jaki sposób oceniane są formularze zgłoszeniowe wyzwań badawczych i na jakiej podstawie podejmowana jest decyzja o ich zakwalifikowaniu do dalszego etapu?

Po przestaniu formularza zgłoszeniowego, informacje w nim zawarte trafiają do zespołów merytorycznych, które dokonują wstępnej analizy zgłoszenia. Na podstawie przekazanych danych przygotowana jest tzw. fiszka wyzwania badawczego – dokument rozwijający i doprecyzowujący zgłoszone wyzwanie.

Proces ten odbywa się we współpracy z instytucją zgłaszającą, co pozwala na lepsze doprecyzowanie potrzeb i kontekstu badawczego.

Następnie fiszka trafia do Komitetu Monitorującego, który przeprowadzi jej ocenę na podstawie kryteriów. Informacje o wynikach oceny będą udostępniane na stronie internetowej, co zapewnia przejrzystość całego procesu.

15. Czy formularz zgłoszeniowy musi zostać przestany przez osobę formalnie upoważnioną do reprezentowania instytucji?

Formularz zgłoszeniowy powinien zostać przestany przez osobę formalnie upoważnioną do reprezentowania instytucji zgłaszającej wyzwanie badawcze, albo zawierać upoważnienie od osoby umocowanej prawnie do składania oświadczeń (w tym wypadku do zgłoszenia wyzwania badawczego).

16. Czy osoba wskazana do kontaktów roboczych i konsultacji musi być formalnie upoważniona do reprezentowania instytucji?

Osoba do kontaktów powinna zostać wskazana przez osobę uprawnioną w danej instytucji/komórce organizacyjnej do delegowania pracowników.

17. Regulamin dopuszcza możliwość zgłoszenia wyzwania badawczego przez każdy z wydziałów uczelni publicznej. Czy w takim przypadku jeden wydział może zgłosić wyzwanie, a inny — z tej samej uczelni — ubiegać się o jego realizację? Czy fakt, że oba wydziały należą do tej samej instytucji, wyklucza taką możliwość?

Ponieważ oba wydziały należą do tej samej instytucji to taka możliwość jest wykluczona.

18. Czy do wypełnienia formularza zgłoszeniowego konieczne jest założenie konta? W jaki sposób będzie weryfikowane, kto fizycznie kliknął „wyślij” — czy musi to być osoba upoważniona, której upoważnienie zostało załączone, czy może to być pracownik operacyjny działający w jej imieniu?

Nie, założenie konta nie jest wymagane. Formularz zgłoszeniowy jest dostępny bez logowania – wystarczy wejść w udostępniony link, wypełnić pola i przestać zgłoszenie.

Na końcu formularza należy dołączyć upoważnienie, jeśli osoba składająca zgłoszenie nie posiada domyślnych uprawnień do reprezentowania instytucji. Wzory upoważnień są dostępne na stronie internetowej – należy je pobrać, wypełnić i załączyć do formularza. Jest to warunek konieczny, aby zgłoszenie zostało przyjęte.

19. Czy wniosek o wyzwanie badawcze może złożyć konkretna podjednostka lub departament w ramach instytucji publicznej i wskazać potrzebę dla tej jednostki, czy wymagane jest, aby dotyczyło ono całej instytucji (rozwiązanie parasolowe)?

Tak, zgłoszenie może pochodzić od konkretnej podjednostki (np. departamentu, wydziału) w ramach większej instytucji publicznej, o ile posiada ona zdolność do wdrożenia wypracowanego rozwiązania – np. poprzez możliwość jego zakupu lub zastosowania w praktyce.

Nie jest wymagane, aby zgłaszane wyzwanie miało charakter „parasolowy” dla całej instytucji. Kluczowe jest jednak, aby:

- wyzwanie było realne do wdrożenia w danej jednostce,
- jednostka miała kompetencje i zasoby do dalszego wykorzystania opracowanego rozwiązania.

20. Czy instytucja publiczna, która zgłosiła wyzwanie badawcze, może później składać oferty na realizację innych wyzwań ogłaszanych przez NCBR w ramach programu „Innowacyjne zamówienia publiczne”? Czy samo uczestnictwo w inicjatywie jako zgłaszający wyzwanie wyklucza taką możliwość?

Tak, instytucja publiczna, która zgłosiła wyzwanie badawcze, może wziąć udział jako wykonawca w postępowaniu dotyczącym innego wyzwania badawczego – pod warunkiem, że nie dotyczy ono jej własnego zgłoszenia.

Zgodnie z regulaminem:

- partner publiczny nie może być wykonawcą ani podmiotem testującym rozwiązanie w ramach wyzwania, które sam zgłosił,
- jednak może ubiegać się o realizację innych wyzwań badawczych zgłoszonych przez NCBR lub inne instytucje.

21. Czym są innowacyjne zamówienia publiczne?

Innowacyjne zamówienia publiczne to sposób nabywania rozwiązań, które jeszcze nie istnieją na rynku lub wymagają dostosowania do konkretnych potrzeb zamawiającego. Ich celem jest wspieranie rozwoju innowacji i poprawa jakości usług publicznych.

22. Na czym polegają zamówienia przedkomercyjne (PCP)?

PCP to tryb zamówienia, w ramach którego instytucja publiczna zleca opracowanie innowacyjnego rozwiązania w ramach prac badawczo-rozwojowych. Proces obejmuje kilka etapów: od zgłoszenia potrzeby, prace badawcze, prototypowanie, aż po testowanie rozwiązania – bez obowiązku jego zakupu.

23. Jak instytucja publiczna może zgłosić swoje wyzwanie lub potrzebę?

Poprzez specjalny formularz zgłoszeniowy dostępny na stronie projektu: <https://www.gov.pl/web/ncbr/zglos-pomysl>

Po ogłoszeniu naboru na KIS adekwatny do Państwa wyzwania, należy wypełnić elektroniczny formularz zgłoszeniowy i załączyć odpowiednie dokumenty (wskazanie na stronie), uprzednio zapoznając się z Regulaminem oraz materiałami informacyjnymi.

24. Czy udział w projekcie wiąże się z kosztami dla instytucji publicznej?

Nie, udział instytucji publicznych w projekcie jest bezpłatny. Zespoły merytoryczne NCBR, na podstawie zgłoszeń otrzymanych od instytucji publicznych, będą opracowywać fiszki kierowane następnie do oceny przez Komitet Monitorujący, a w przypadku pozytywnej oceny, będą przygotowywać dokumentację postępowania na dane przedsięwzięcie. Na każdym z tych etapów zapraszamy daną instytucję publiczną do współpracy, należy zaznaczyć, że współpraca instytucji publicznej nie jest finansowana przez NCBR. Prace B+R, ewentualne testy i wynagrodzenia dla wykonawców będą pokrywane przez NCBR z projektu niekonkurencyjnego 2.13 FENG pn "Innowacyjne zamówienia publiczne".

25. Jakie korzyści może odnieść instytucja publiczna z udziału w PCP?

Instytucja publiczna ma realny wpływ na przygotowanie założeń do rozwiązania swojego wyzwania czy potrzeby, dzięki czemu powstanie produkt/technologia/system szyty na miarę jej potrzeb. Ma możliwość testowania prototypu/serii testowej/demonstratora rozwiązania, nabywa wiedzę i praktyczne doświadczenie jak przeprowadzić zamówienia przedkomercyjne, może wykorzystać tę wiedzę do zamawiania kolejnych rozwiązań szytych na miarę. Dodatkowo pozyskuje wiedzę o stanie techniki i istniejących rozwiązaniach, wymaganiach rynku, potrzebach, możliwościach wykonawców, dzięki eksploracji rynku podczas przygotowywania przedsięwzięcia badawczego.

26. Czy instytucja musi mieć doświadczenie w zamówieniach innowacyjnych?

Nie. Zamawiającym będzie NCBR, a jego zespoły merytoryczne będą odpowiedzialne za przygotowanie dokumentów i przeprowadzenie przedsięwzięć. Na każdym z tym etapów zapraszamy do współpracy instytucję zgłaszającą dane wyzwanie badawcze.

Projekt przewiduje wsparcie edukacyjne i doradcze dla instytucji na każdym etapie – od zgłoszenia potrzeby po udział w postępowaniu.

27. Czy instytucja publiczna musi kupić opracowane rozwiązanie?

Nie, tryb PCP (zamówienia przedkomercyjnego) nie zobowiązuje do zakupu rozwiązania. Celem zamówienia jest opracowanie i przetestowanie rozwiązania i ocena jego skuteczności. Zakup może nastąpić w osobnym postępowaniu, jeśli instytucja uzna to za zasadne.

28. Jakie tematy wyzwań można zgłaszać?

Wyzwania muszą wpisywać się w co najmniej jedną z wymienionych Krajowych Inteligentnych Specjalizacji (nr 2,3, 4, 5, 7, 10 lub 11). Dodatkowo ważne, by wyzwania były zgodne z celami Europejskiego Zielonego Ładu (KIS 2, 3, 4, 5, 7) albo transformacji cyfrowej (KIS 10 i 11).

29. Gdzie znajdę więcej informacji i materiały edukacyjne?

Na stronie internetowej <https://www.gov.pl/web/ncbr/zglos-pomysl> znajdują się materiały informacyjne oraz Regulamin zgłaszania wyzwań badawczych.

30. Czy PCP kończy się wdrożeniem rozwiązania?

Nie. PCP kończy się opracowaniem i przetestowaniem rozwiązania (np. prototypu lub serii testowej). Wdrożenie komercyjne następuje później, w osobnym postępowaniu.

31. Gdzie mogę uzyskać pomoc przy przygotowaniu wyzwania badawczego?

Na stronie NCBR, w zakładce dotyczącej zgłaszania wyzwań badawczych przez instytucje publiczne znajdują się materiały informacyjne oraz Regulamin. Na dalszym etapie, zespoły merytoryczne NCBR przygotowują, w możliwej współpracy z instytucją publiczną zgłaszającą wyzwanie, dokument tzw. fiszkę, która jest następnie kierowana do oceny Komitetu Monitorującego. Planowane jest organizowanie kolejnych webinarów informacyjnych poprzedzających nabory w ramach pozostałych KIS (Krajowych Inteligentnych Specjalizacjach nr 4, 5, 10 oraz 11). Pytania dotyczące zgłaszania wyzwań badawczych mogą być zadawane na wyzwaniabadawcze@ncbr.gov.pl

32. Kto może zostać wykonawcą w ramach PCP?

Każdy podmiot - prywatny bądź publiczny, który spełni wymagania ogłoszone w postępowaniu na wykonawcę.

33. Jak wygląda proces aplikacji?

Po ogłoszeniu naboru na KIS adekwatny do Państwa wyzwania, należy wypełnić elektronicznie formularz zgłoszeniowy, załączyć odpowiednie dokumenty (wskazanie na stronie), uprzednio zapoznając się z Regulaminem oraz materiałami informacyjnymi.

34. Czy mogę zgłosić się jako konsorcjum?

Tak. Wnioski mogą składać zarówno pojedyncze podmioty, jak i konsorcja.

35. Czy wykonawca zachowuje prawa do opracowanego rozwiązania?

Tak, prawa własności intelektualnej zachowuje wykonawca, jednak zgodnie z zasadami PCP są one także współdzielone z zamawiającym.